

Kerttu Riihimaa

Suomen Kansallisoopperan ja -balettin minioopperoiden perehdytysmateriaali varhaiskasvatusryhmille

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

15.5.2024

Tiivistelmä

Tekijä:	Kerttu Riihimaa
Otsikko:	Suomen Kansallisoopperan ja -baletin minioopperoiden perehdytysmateriaali varhaiskasvatusryhmille
Sivumäärä:	28 sivua
Aika:	15.5.2024
Tutkinto:	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:	Varhaisiän musiikkikasvatus ja taiteen soveltava käyttö
Ohjaaja:	Annu Tuovila, MuT

Tässä opinnäytetyössä käsitellään Suomen Kansallisoopperan ja -baletin minioopperoihin tehtyä perehdytysmateriaalia ja sen tekemisen prosessia. Perehdytysmateriaali on monipuolinen tietopaketti, joka sisältää tietoa jokaisesta minioopperasta. Se on tarkoitettu varhaiskasvatuksen henkilökunnalle avuksi lapsiryhmän perehdyttämiseen ennen minioopperaan tulemistä. Opinnäytetyössä tarkastellaan seuraavia kysymyksiä: Millä tavoin perehdytysmateriaali perehdyttää minioopperoiden maailmaan? Millaisin keinoin minioopperan perehdytysmateriaali lisää minioopperoiden saavutettavuutta? Millaisin keinoin perehdytysmateriaali saa lapsen kiinnostumaan oopperasta?

Idea perehdytysmateriaalista syntyi tehdessäni harjoittelujaksoa Suomen Kansallisoopperan ja -baletin Yleisötyön osastolla miniooppera Reininkullan tuottajan assistenttina. Materiaali rakennettiin ja arvioitiin yhteistyössä Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyön tuottajan kanssa. Materiaali sisältää jokaisen minioopperan perustiedot, juonitiivistelmät, perehdyttäviä tehtäviä sekä yleistä tietoa oopperasta ja Suomen Kansallisoopperasta ja -baletista.

Lopputuloksena voidaan todeta perehdytysmateriaalin olevan tilatun mukainen. Se voi lisätä minioopperoiden yleisöä ja minioopperoiden saavutettavuutta. Materiaali hyödyntää monitaiteellisuutta on siksi mielenkiintoinen lapsille. Perehdytyksen avulla lapset ovat tasavertaisessa asemassa saapuessaan esitykseen. Materiaalin avulla varhaiskasvatusryhmät pääsevät tutustumaan etukäteen oopperaan taiteenlajina sekä tutustumaan eri teosten sisältöihin ja teemoihin.

Materiaalia ja sen sisältämiä tehtäviä voidaan soveltaa varhaiskasvatuksessa ja varhaisiän musiikkikasvatuksessa. Perehdytysmateriaali otetaan käyttöön Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyössä syksyllä 2024 ja mahdollisesti julkaistaan myös verkossa. Materiaali tullaan lähettämään varhaiskasvatusryhmille ennen esitykseen osallistumista.

Avainsanat: Perehdytysmateriaali, yleisötyö, miniooppera, ooppera, varhaiskasvatus, taidekasvatus

---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Kerttu Riihimaa
Title: Minioperas of the Finnish National Opera and Ballet:
Orientation material
Number of Pages: 28 pages
Date: 15 May 2024

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Music
Specialisation option: Early Childhood Music Education and Community Music
Instructor: Annu Tuovila, DMus

This project report examines the orientation material created for the minioperas of the Finnish National Opera and Ballet and the process of its creation. The orientation material is an information package containing details about each opera. It is intended to help early childhood educators in introducing the operas to their groups before coming to see them. The project report examines the following questions: How does the orientation material familiarize audiences with the world of the minioperas? How does the orientation material for minioperas enhance accessibility? In what ways does the orientation material generate children's interest in the opera?

The idea for the orientation material arose during my internship at the Audience Outreach Department of the Finnish National Opera and Ballet, where I worked as an assistant producer for the miniopera production of *Das Rheingold* by Richard Wagner. The material was developed in collaboration with the audience outreach producer of the Finnish National Opera and Ballet. The material includes basic information about each opera, plot summaries, orientation exercises, and general information about the opera as an art form and the Finnish National Opera and Ballet.

As a result, it can be noted that the orientation material meets the desired expectations. It has the potential to increase the audience for minioperas and their accessibility. The material's interdisciplinary approach makes it interesting to children. Through the orientation, children are on an equal footing when attending the performance. The material allows early childhood education groups to familiarize themselves in advance with opera as an art form and to explore the content and themes of different productions.

The material and its exercises can be adapted for use in early childhood education and early childhood music education. The orientation material will be used at the miniopera performances of the Finnish National Opera and Ballet in autumn 2024 and may also be published online. The material will be sent to early childhood education groups before their attendance at the performance.

Keywords: Orientation material, audience outreach, miniopera, art education, early childhood education

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus	3
2.1	Suunnittelun lähtökohdat	4
2.2	Käytännön valintoja	5
3	Yleisötyö ja perehdytys	9
3.1	Yleisötyö Suomen Kansallisoopperassa ja -baletissa	10
3.2	Perehdytysmateriaalin työtavat	11
4	Perehdytysmateriaalin saavutettavuus varhaiskasvatusryhmille	14
4.1	Mitä on saavutettavuus?	14
4.2	Perehdytysmateriaalin saavutettavuus	16
5	Perehdytysmateriaalin monitaiteisuus ja elämyksellisyys	18
5.1	Elämyksellisyys musiikkikasvatuksessa	18
5.2	Perehdytysmateriaalin elämyksellisyys	19
6	Tulosten arviointi	21
7	Pohdinta	23
	Lähteet	26

1 Johdanto

Yleisötyö on tuntunut minulle luontevalta polulta, jota kohti edetä opinnoissani. Olen valmistunut laulajaksi Helsingin Konservatoriosta vuonna 2018, ja sitä edelsivät kolmen vuoden opinnot äänitekniikan parissa, jotka tulivat valmiiksi vuonna 2015. Päädyin äänitekniikan opintojen aikana, vuonna 2014, tekemään noin vuoden kestänyttä työharjoittelua Suomen Kansallisoopperaan ja -balettiin. Siitä lähtien olen työskennellyt kyseisessä laitoksessa usealla eri osastolla.

Tämän opinnäytetyön suunnittelu alkoi syksyllä 2022 tehdessäni työssäoppimisjaksoa Suomen Kansallisoopperassa ja -baletissa yleisötyön osastolla, osana musiikkipedagogin opintoja. Harjoittelin tuotannollisia tehtäviä miniooppera Reininkullassa, jossa toimin tuottajan assistenttina. Käytännössä tämä tarkoitti itsestä produktio tuotantoa niin, että varsinaiselta tuottajalta sai apua, jos sitä tarvitsi. Toimin myös yhdyshenkilönä päiväkotien suuntaan, jolloin pääsin kuulemaan suoraa palautetta esitykseen osallistuneilta varhaiskasvatuksen henkilöiltä.

Monesti varhaiskasvatuksen henkilökunta otti etukäteen yhteyttä ja kyseli tarkempia ohjeita saapumiseen ja vierailuun liittyen. Useilta opettajilta nousi kysymys, olisiko olemassa jotakin perehdytysmateriaalia, jonka avulla he voisivat tutustua oopperaan jo etukäteen oman ryhmänsä kanssa. Näihin kysymyksiin jouduin aina vastaamaan kieltävästi ja kehottamaan tutustumaan Oopperan ja Baletin verkkosivujen sisältöön. Kuitenkin idea perehdytysmateriaalista jäi mieleeni ja siksi päätin tehdä aiheesta opinnäytetyön.

Miniooppera Reininkullasta on tehty jo aiemmin yksi opinnäytetyö, jossa tutkittiin millaisia uusia yleisötyön muotoja Suomen Kansallisooppera ja -baletti voisi tarjota päiväkodeille minioopperoiden ohessa toteutettavaksi (Saarelainen 2020). Kyseisen työn lopputuloksena ehdotettiin taidekasvatuksessa pedagogisesti hyödynnettävän materiaalin luomista. Juuri sellaisesta materiaalista on kyse minun opinnäytetyössäni.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Suomen Kansallisoopperan ja -baletin kanssa. Loin heidän käyttöönsä minioopperoita käsittelevän perehdytysmateriaalin, joka lähetetään syksystä 2024 alkaen esitykseen tulossa oleville päiväkotiryhmille sähköpostitse. Minioopperoita on olemassa viisi, eli minioopperat Reininkulta, Taikahuilu, Carmen, Sevillan parturi ja Tuhkimo. Sovimme yhteisessä palaverissa yleisötyön tuottajan kanssa perehdytysmateriaalin sisällöstä ja muista työhön liittyvistä asioista. Tuottaja myös kommentoi keskeneräistä versiota, jotta lopputulos saatiin juuri toivotun kaltaiseksi. Perehdytysmateriaalin kirjoitusprosessi alkoi tammikuussa 2024 ja työ valmistui huhtikuussa.

Tässä opinnäytetyössä pyritään vastaamaan kolmeen tutkimuskysymykseen, jotka ovat seuraavat: Millä tavoin perehdytysmateriaali perehdyttää minioopperoiden maailmaan? Millaisin keinoin minioopperan perehdytysmateriaali lisää minioopperoiden saavutettavuutta? Millaisin keinoin perehdytysmateriaali saa lapsen kiinnostumaan oopperasta?

Perehdytysmateriaali sisältää useaa eri taiteenlajia yhdisteleviä tehtäviä, yleistä oopperatietoutta, tietoa Suomen Kansallisoopperasta ja -baletista, sekä luonnollisestikin runsaasti tietoa viidestä eri minioopperasta. Kirjoitin työn alkuvuodesta 2024, jonka jälkeen aloitin tämän opinnäytetyön kirjoitusprosessin. Käytin opinnäytetyössäni ja sen arvioinnissa apuna Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyön tuottajan kanssa käytyjä keskusteluja, joiden pohjalta perehdytysmateriaalin sisältö on tehty. Myös työn onnistumista arvioin näiden keskustelujen ja niissä saadun palautteen pohjalta.

Seuraava luku sisältää kuvauksen perehdytysmateriaalin suunnittelu- ja toteutusvaiheista. Luvussa kolme on tietoa Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyöstä ja perehdytysmateriaalin tehtävien erilaisista työtavoista. Lisäksi luvussa pohditaan erilaisia tapoja, joilla perehdytysmateriaali perehdyttää lapsiryhmää minioopperoiden maailmaan. Neljännessä luvussa käsitellään saavutettavuutta ja pyritään selvittämään miten perehdytysmateriaali lisää minioopperoiden saavutettavuutta päiväkotiryhmille. Viidennessä luvussa pohditaan, miten

perehdytysmateriaali voi tuottaa lapsiryhmille elämyksellisiä kokemuksia. Näitä lukuja seuraa tulosten arviointi sekä pohdinta.

2 Opinnäytetyön tarkoitus

Tarve tälle opinnäytetyölle on todettu jo vuonna 2020, jolloin valmistui edellinen opinnäytetyö miniooppera Reininkullasta. Saarelaisen (2020) opinnäytetyössä tutkittiin, miten minioopperakokemusta voitaisiin parantaa ja millaisia erilaisia yleisötyön ja perehdytyksen muotoja esitykseen tuleville päiväkotiryhmille voitaisiin tarjota. Kyseisen opinnäytetyön lopputuloksena todettiin tarve pedagogiselle materiaalille, jota varhaiskasvatuksen henkilökunta voisi käyttää perehdytyksen apuna. (Saarelainen, 2020)

Aloitin vapaavalintaisen työssäoppimisjakson Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyön osastolla elokuussa 2022. Työnkuvaan kuuluivat miniooppera Reininkullan tuottajan tehtävät. Alussa sain perehdytyksen työtehtäviin Oopperan ja Baletin silloiselta oopperaosaston yleisötyön tuottajalta, mutta hyvin pian jäin tekemään työtä itsenäisesti. Työ sisälsi lippujen lähettämistä varhaiskasvatuseroille ja heidän yhteyshenkilönään toimimista sekä vastaanottamista esityspäivinä. Tehtäväni oli myös huolehtia viikoittaisista aikatauluista ja pukuhuonevarauksista, vierailunäytöksen tuottamisesta Martinus-saliin sekä palkkakuitteista ja niiden toimittamisesta varsinaiselle tuottajalle. Lisäksi työnkuvaan kuului pieni johdattelijan rooli muutamine repliikkeineen varsinaisessa esityksessä.

Harjoittelua tehdessäni totesin melko pian itsekkin tarpeen perehdytysmateriaalille. Useista eri päiväkodeista oltiin minuun yhteydessä ja kysyttiin, olisiko jonkinlaista tietoa ja materiaalia teoksesta saatavilla, ooppera kun ei ole välttämättä kaikille se tutuin taiteenlaji. Ohjasin nämä kyselijät tutustumaan Suomen Kansallisoopperan ja -baletin verkkosivustojen sisältöön, jonka tiesin itsekkin olevan melko suppeaa minioopperoiden osalta. Kun harjoitteluni päättyi joulu-

kuussa 2022, pohdin jo tämän opinnäytetyön ja perehdytysmateriaalin mahdollisuutta yhdessä opettajani kanssa. Onneksi opettajani ja opinnäytetyön ohjaajani olivat samaa mieltä siitä, että minioopperoiden perehdytysmateriaali olisi oikein hyvä aihe opinnäytetyölle.

2.1 Suunnittelun lähtökohdat

Aloitin perehdytysmateriaalin luomisen joulukuussa 2023, kun olimme saaneet opinnäytetyön yhteistyösopimukset kuntoon Suomen Kansallisoopperan ja -baletin kanssa. Alkuun pohdin läpi erilaisia sisällöllisiä vaihtoehtoja työtä varten. Mitä sisältöä olisi hyvä tarjota varhaiskasvatuksen opettajille, joilla ei välttämättä ole tietämystä klassisesta musiikista? Mistä tiedoista he hyötyisivät mahdollisimman paljon ja mikä olisi lapsiryhmiä innostavaa?

Päätin, että suunnittelen perehdytysmateriaalin sisällön varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseksi, jotta sitä voisi saumattomasti käyttää osana varhaiskasvatuksen arkea. Työn musiikillisena tavoitteena olisi siis varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti tuottaa erilaisia musiikillisia kokemuksia lapsille ja vahvistaa heidän kiinnostustaan musiikkiin ja sen moniin muotoihin (Opetushallitus, 2022). Pyrkisin suunnittelemaan tehtävät monitaiteisiksi ja innostaviksi lapsille.

Sisällön rakennetta pohtiessa päädyin siihen, että teen perehdytysmateriaaliin jokaiselle minioopperalle oman sivun, johon sisällytän perustiedot oopperasta hahmoineen ja juonitiivistelmineen. Näiden oheen luon tehtäviä, joiden avulla lapset pääsevät sukeltamaan minioopperoiden maailmaan. Tämän avulla lapset pääsevät yhdessä tutustumaan aiheeseen jo etukäteen ja mahdollisesti yhteinen kokemus voisi myös olla apuna lasten ryhmäytymisessä (Huhtinen-Hildén, 2019). Lisäksi työn loppuosaan halusin yleistä tietoutta Suomen Kansallisoopperasta ja -baletista, esimerkiksi työntekijöiden määrän, eri osastojen nimet ja tietoa siitä, mitä näytöksen tekeminen vaatii. Käytännön elämän kannalta ajattelin, että olisi hyvä, jos materiaali olisi mahdollista lukea sekä sähköisenä että paperisena versiona, joten lopputuotteen tulisi olla helposti tulostettavissa.

Näiden päämäärien lisäksi halusin tässä opinnäytetyössä vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millä tavoin perehdytysmateriaali perehdyttää minioopperoiden maailmaan? Millaisin keinoin minioopperan perehdytysmateriaali lisää minioopperoiden saavutettavuutta? Millaisin keinoin perehdytysmateriaali saa lapsen kiinnostumaan oopperasta?

Nämä kysymykset nousivat esille työtä pohtiessa, sillä minulle henkilökohtaisesti on tärkeää, että luomani materiaalin avulla kaikki esitykseen tulossa olevat lapset olisivat tasavertaisessa asemassa ja voisivat saada tasapuolisesti oikeaa ja ajankohtaista tietoa oopperan maailmasta ilman, että tiedon ja opin saaminen olisi kiinni ryhmän pedagogisessa vastuussa olevien aikuisten omasta harrastuneisuudesta. Tämän tyyppinen työ voisi parhaimmillaan lisätä minioopperoiden saavutettavuutta ja tavoittaa uusia innostuneita asiakasryhmiä. Lopullinen perehdytysmateriaali tulisi jäämään Suomen Kansallisoopperaan ja -balettiin, ja olisi mahdollista, että se tulisi esimerkiksi verkkosivuille julkiseen jakoon, jolloin saavutettavuus lisääntyisi huomattavasti.

Lisäksi perehdytysmateriaalin on tarkoitus luoda elämyksiä ja perehdyttää lapsia minioopperoihin, ja toki myös tarjota ryhmien aikuisille työkaluja taidekasvatukseen. Jokainen tutkimuskysymyksistä oli aiheesta, johon halusin perehtyä tämän työn myötä syvemmin.

2.2 Käytännön valintoja

Aloittaessani perehdytysmateriaalin tekoa, jouduin tekemään käytännön valintoja. Lähestyisinkö työtä visuaalinen ilme edellä, vai teksti ja sisältö edellä? Päädyin aloittamaan tekstistä. Tutustuin huolellisesti Oopperan ja Baletin internet sivustojen sisältöön ja siellä tarjottuun tietoon. Poimin sieltä tärkeät faktat perehdytysmateriaaliin, esimerkiksi erilaiset osastojen nimet, henkilökunnan määrän, kansallisuuksien määrän ynnä muut. Näistä tiedoista kokosin ensin materiaalin loppupuolella olevan yleisen tiedon osion.

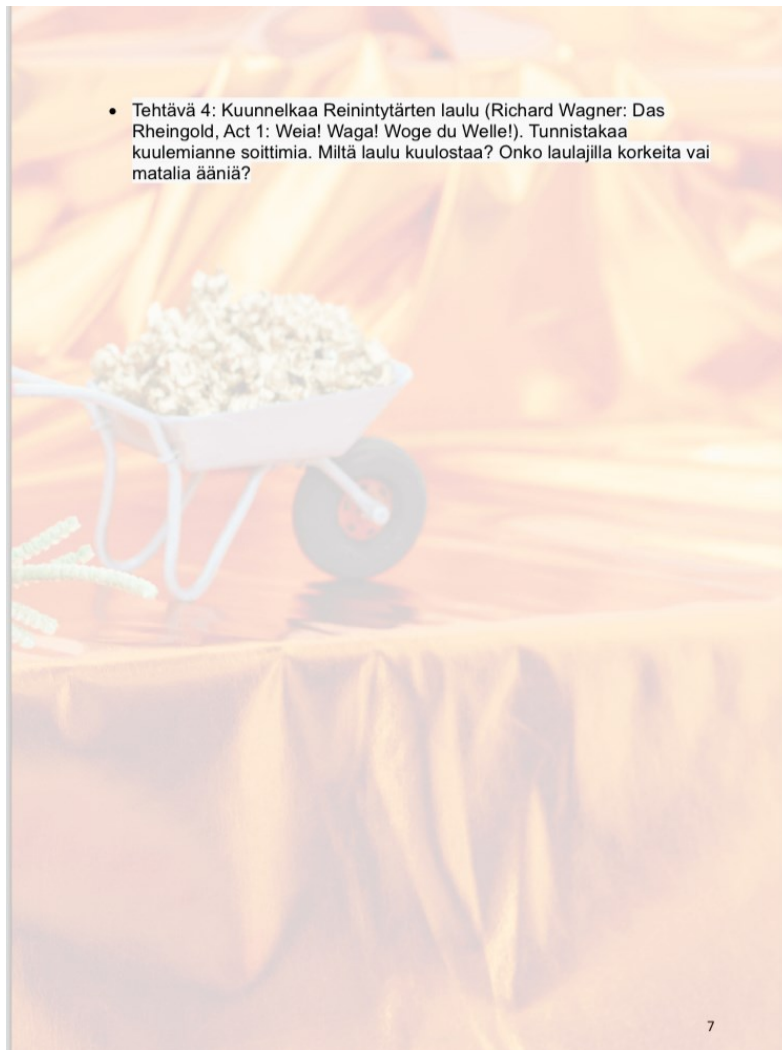
Seuraavaksi päätin kirjoittaa tekstin siitä, mitä ooppera on. Halusin tekstistä sellaisen, joka sopii suoraan lapsille luettavaksi, joten kiinnitin huomiota kielenkäyttöön sekä tekstin selkeyteen. Tekstissä kävin läpi kaiken, mitä katsoja näkee tai ei näe, kun hän katsoo oopperaa. Ensimmäisenä kerroin tekstissä yleisesti käsitteestä ooppera. Ooppera on taidemuoto, jossa yhdistyvät musiikki ja näytelmä (Turun Kaupunginteatteri, 2022). Kerroin myös oopperan tekstistä, eli libretosta ja etenin siitä loogisessa järjestyksessä aina näyttämön sivuissa tapahtuviin teknisiin asioihin asti. Näiden lisäksi käsittelin tekstissä laulajien äänialoja ja suunnittelin tekstin oheen myös tehtäviä lapsiryhmille. Tehtävien avulla lapset pääsevät tutustumaan ja oivaltamaan sekä kokeilemaan erilaisia ääneen ja oopperaan liittyviä asioita.

Tästä etenin tekemään jokaiselle minioopperalle omia sivuja ja tehtäviä. Suomen Kansallisoopperassa esitettäviä minioopperoita on viisi, eli: Sevillan parturi, Carmen, Taikahuilu, Tuhkimo sekä Reininkulta. Keräsin jokaisen oopperan sivulle teosten yleiset tekijätiedot sekä lyhyen markkinointitekstin. Tämän jälkeen aloin suunnitella tehtäviä. Halusin jokaiseen teokseen aluksi yleisen pohdinta-tehtävän hahmoista. Tarkoitus oli, että ryhmille luettaisiin markkinointiteksti, jonka jälkeen he voisivat pohtia hahmojen ominaisuuksia ja sitä kautta tutustua teokseen. Lisäksi suunnittelin erilaisia draamatehtäviä, askarteluja ja rytmitehtäviä liikkeen kautta. Halusin myös tehtävien kautta innostaa varhaiskasvatuksen henkilökuntaa hyödyntämään omien päiväkotiansa soitinvalikoimaa.

Kun ensimmäinen versio työstä oli valmis, lähetin sen kommentoitavaksi opettajalleni ja työn tilaajalle. Opettajan kommentteissa kehoitettiin lisäämään musiikin käyttöä tehtävissä. Alun perin työtä suunnitellessani toivoin, että saisin perehdytysmateriaaliin upotettua suoraan linkkejä erilaisiin kappaleisiin, joiden kautta ryhmissä olisi helppoa tutustua teokseen. Tämä ei kuitenkaan ollut käytännössä mahdollista tekijänoikeuksien vuoksi muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Kuitenkin päädyin kommenttien jälkeen lisäämään tehtäviin kuuntelutehtäviä siten, että kerroin tarkat kappaleetiedot, joiden avulla varhaiskasvattajat kykenisivät löytämään kyseiset kappaleet. Kuuntelutehtävistä tuli monipuolisia ja niissä käsiteltiin kuultua kappaletta myös muun muassa liikkeen kautta.

Opettaja kommentoi myös markkinointitekstien suppeutta. Olin itse asiasta samaa mieltä, joten päädyin selvittämään, onko minioopperoihin jo olemassa juonitiivistelmiä vai ryhdynkö tekemään niitä itse. Lähestyin asiassa teosten alkuperäistä libretistiä ja ohjaajaa Juhani Koivistoa, joka on luonut myös markkinointitekstit. Hän päätyi kysymykseni jälkeen tekemään tyyliin sopivat juonitiivistelmät itse. Tämä oli minulle mukava yllätys, sillä hänen kädenjälkensä ja äänensä teoksissa on täysin tunnistettavissa, enkä olisi osannut mitenkään luoda hänen tyylistään tekstiä.

Seuraava vaihe oli kuvituksen lisääminen työhön. Halusin työstä visuaalisesti näyttävän, mutta kuitenkin niin, että teksti olisi helposti luettavissa. Pohdin erilaisia vaihtoehtoja, kuten erillisten kuvasivujen lisäämistä, kuvien lisäämistä pieninä laatikkomaisina osina sivuille ja taustakuvitusta. Päädyin käyttämään sivujen taustoina jokaisen teoksen omia kuvia haalennettuani ne ensin läpikuultaviksi. Näin teksti oli vielä helposti luettavissa ja lopputulos mieluinen. Kuitenkin saavutettavuuden kannalta pohdin kuvituksen käyttöä kriittisesti. Työstä oli vaiivikaa tullut laajempi kuin alun perin ajattelin, joten varsinaisia tyhjiä kuvasivuja ei ollut mahdollista lisäillä väleihin.

Kuva 1: Haalennettu tausta

Seuraavaksi lähetin työn väliarvioon Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyön tuottajalle, jotta saisin vahvistuksen sille, että työstä on tulossa toiveidenmukainen. He arvioivat työn juuri sellaiseksi, mistä olimme yhdessä sopineet ja toivoivat ainoastaan selventävän sisällysluettelon lisäämistä työhön. Näin ollen tein sisällysluettelon. Väliarviossa sain myös uuden idean kuuntelutehtäviin. Suomen Kansallisoopperalla ja -baletilla on käytössään oma Spotify-tili, jossa on päänäyttämöllä nähtävien teosten musiikkeja omissa kansioissaan. Ehdotin minioopperoille omaa kansiota, josta löytyisi kerralla kaikki tehtävissä mainitut kappaleet ja vielä hieman lisää. Tämä asia tullaan toteuttamaan lähitulevaisuudessa.

Olin etukäteen huolestunut työn visuaalisesta ilmeestä. Minulla ei ole koulutusta graafisesta suunnittelusta tai muilta visuaalisilta aloilta. Saavutettavuusnäkökulman mukaan, tulisi kuvien olla mieluiten muualla kuin taustalla haalennettuna, sillä värikäs ilme voisi häiritä joitakuita lukijoita. Onnekseni työn ilme ei kuitenkaan ollut ongelma, sillä kävikin ilmi, että perehdytysmateriaali tulisi menemään myös viestinnän osastolle työstöön, jotta siitä tulisi ilmeeltään yhtenäinen Suomen Kansallisoopperan ja -baletin muun verkkomateriaalin kanssa. Heillä on käytössään mm. oma fontti, joka otettaisiin käyttöön mahdollisesti myös perehdytysmateriaalissa. Lisäksi kuvituksen ja työn taiton suhteen viestinnässä voisi olla hyviä näkemyksiä, jotta materiaali olisi talon linjan mukainen.

3 Yleisötyö ja perehdytys

Sanan yleisötyö voi ymmärtää monella eri tavalla. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiön verkkojulkaisussa *Taide- ja kulttuurilaitosten yleisötyön muodot, laajuus ja tuloksellisuus* (Sorjonen & Sivonen, 2015, s.8) määritellään yleisötyö ”toimenpiteiksi, joiden tavoitteena on yksilön tiedollisia ja tunnepitoisia valmiuksia kehittämällä perehdyttää eri kohderyhmiä taide- ja kulttuurilaitoksiin ja edistää siten osallistumista näiden laitosten perustehtävän toteuttamiseksi tuotettuihin esityksiin ja tilaisuuksiin.”

Virtasen (2022) mukaan yleisötyön esityksissä yleisö pääsee usein osallistumaan jollain tapaa esitykseen tai on muulla tavoin aktiivinen toimija. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että väestö ikääntyy ja tarvitaan yhä enemmän erilaisia tapoja houkutella yleisöä esityksiin. Yleisötyön esitysten ja työpajojen kautta kynnys esitykseen tulemiseen madaltuu, sillä taidelaji tulee tutummaksi ja näin myös esitysten saavutettavuus paranee. (Virtanen, 2022)

Lisäksi yleisötyössä tuetaan jokaisen osallistujan luovuutta osallistavan taiteellisen toiminnan kautta. Yleisötyön toiminnan avulla voidaan syventää osallistujan kokemusta erilaisista taiteen muodoista ja tavoittaa uusia asiakasryhmiä (Vuolteenaho, 2024).

Westerlundin ym. (2016) mukaan tutkimuksissa on osoitettu, että perheen sosioekonominen tausta vaikuttaa oleellisesti lasten ja nuorten mahdollisuuksiin osallistua esimerkiksi taidekasvatukseen ja harrastuksiin ja näiden lasten on epätodennäköisempää päästä osaksi julkista kulttuuritarjontaa. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että yleisötyötä tehdään yhteistyössä kaupunkien kanssa, jotta mahdollisimman moni lapsi ja nuori pääsisi osallistumaan taidetoimintaan osana varhaiskasvatusta ja oppivelvollisuutta. (Westerlund ym., 2016)

3.1 Yleisötyö Suomen Kansallisoopperassa ja -baletissa

Suomen Kansallisooppera ja -baletti määrittelee päätehtäväkseen tarjota korkealaatuisia ja koskettavia ooppera- ja balettielämyksiä erilaisille yleisö- ja ikäryhmille kautta koko Suomen (Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 2023). Tämä sisältää Oopperatalossa tapahtuvat näytökset, sekä erilaisissa ympäristöissä ympäri Suomen tapahtuvat yleisötyön tapahtumat.

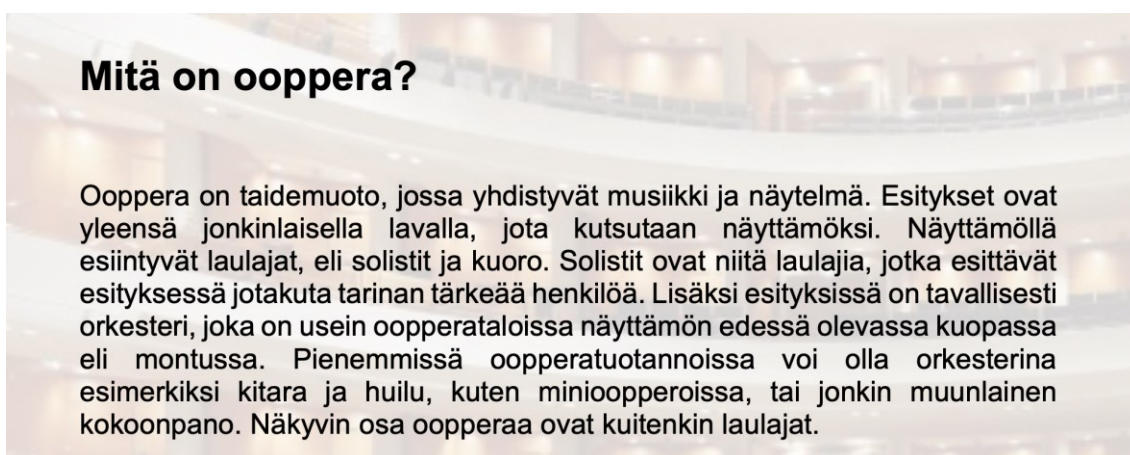
Suomen Kansallisoopperassa ja -baletissa on erillinen Yleisötyön osasto, joka tuottaa vuosittain satoja erilaisia produktioita ja aktiviteetteja erilaisiin ympäristöihin läpi Suomen (Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 2024a). Aktiviteetit voivat olla esimerkiksi osallistavia taiteellisia toimintoja tai tietyille ryhmälle suunnattuja esityksiä. Suurin osa toiminnasta on maksutonta, mutta joistakin toiminnoista peritään pieni osallistumismaksu. Päiväkoti-ikäisille on tarjolla osallistavaa työpajatoimintaa eli lasten taidetuokioita sekä minioopperoita. Lasten taidetuokioissa mm. soitetaan, tanssitaan ja askarrellaan, kuitenkin niin, että tekeminen liittyy aina johonkin päänäyttämöllä esitettävään kauden produktioon. (Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 2024a) Voidaan siis todeta, että Suomen Kansallisooppera ja -baletti luo monenlaisia elämyksiä lapsille.

Kuitenkin tällä hetkellä Suomen Kansallisoopperan ja -baletin Yleisötyön osaston strategiaa ollaan uudistamassa. Uutena pyrkimyksenä on parantaa palveluiden saavutettavuutta, myös esteettömyys huomioiden. (Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 2023) Perehdytysmateriaali pyrkii lisäämään minioopperoiden saavutettavuutta ja vastaamaan uuden strategian mukaiseen tarpeeseen.

Yleisötyön osastolla työskentelee vakituisesti kaksi tuottajaa ja kaksi asiakas-palvelutyöntekijää. Lisäksi talon erillisissä tuotannoissa on oma tekniikkansa, josta vastaa kaksi apulaisnäyttämöestaria. (Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 2024b)

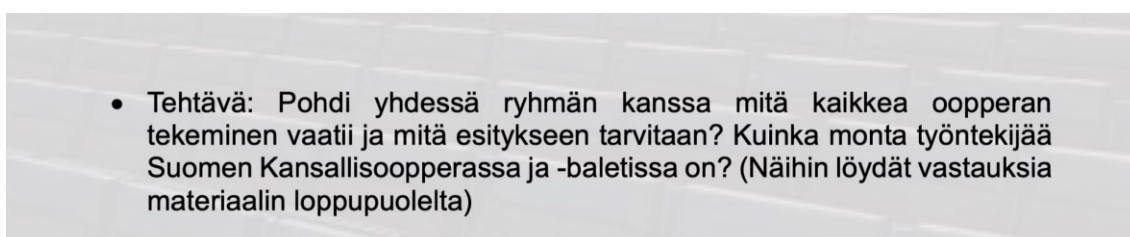
3.2 Perehdytysmateriaalin työtavat

Perehdytysmateriaali on monipuolinen tietopaketti varhaiskasvattajille. Työn alkupuolella kerrotaan yleisesti oopperasta lapsille sopivaan tapaan niin, että kasvatushenkilö voi lukea osion lapsille suoraan.

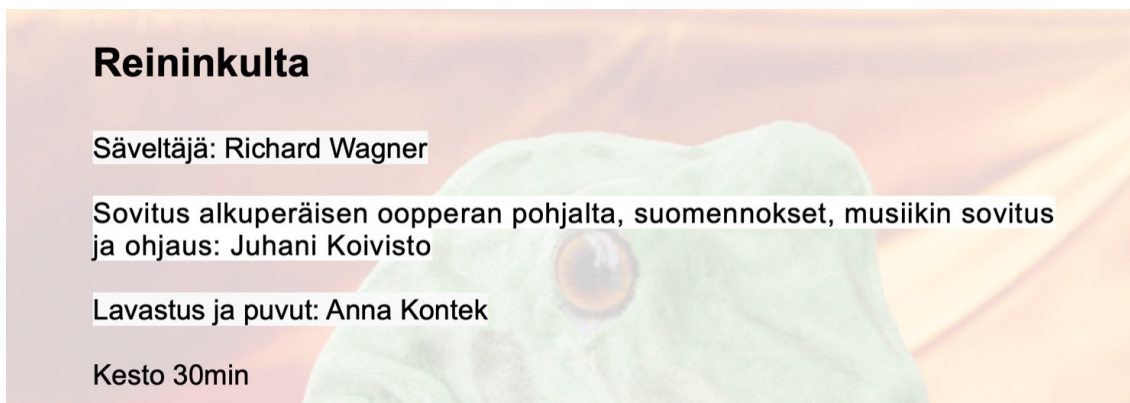
Kuva 2: Lapsille suunnattu teksti oopperasta

Osion yhteyteen on lisätty kysymyksiä, jotka haastavat ja innostavat pohtimaan asiaa syvemmin näin lisäten asiaan perehtyneisyyttä sekä lapsissa että aikuisissa.

Kuva 3: Pohdintatehtävä

Tätä osiota seuraavat varsinaisten minioopperoiden sivut. Jokaisesta oopperasta kerrotaan perustiedot, eli nimi, tekijätiedot ja juonitiivistelmä.

Reininkulta

Säveltäjä: Richard Wagner

Sovitus alkuperäisen oopperan pohjalta, suomennokset, musiikin sovitus ja ohjaus: Juhani Koivisto

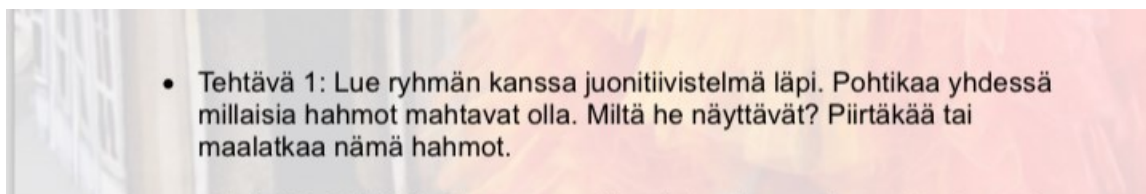
Lavastus ja puvut: Anna Kontek

Kesto 30min

Kuva 4: Minioopperan perustiedot

Näiden pohjalta ja näihin liittyen on jokaisesta oopperasta luotu vähintään kolme erilaista tehtävää, jotka perehdyttävät oopperoihin erilaisin työtavoin.

Jokaisesta oopperaan liittyy juonitehtävä. Tämä tarkoittaa sitä, että ryhmä tutustuu aikuisen kanssa juonitiivistelmään ennen esityksen näkemistä. Tämän jälkeen ryhmässä pohditaan miltä hahmot mahtavat näyttävät ja millaisia he ovat. Lopuksi hahmot piirretään tai maalataan. Näin mielikuvituksen keinoin lapset saavat jo etukäteen kääntää ajatuksiaan kohti tulevaa esitystä, ja esitykseen tullessaan he näkevät vastasivatko etukäteen ajatellut asiat todellisuutta.

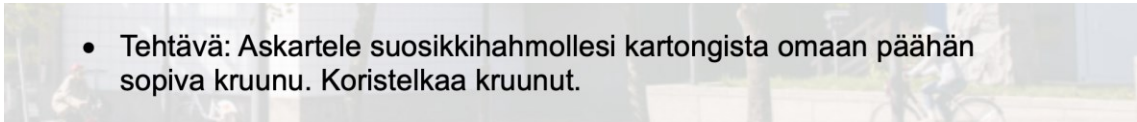

- Tehtävä 1: Lue ryhmän kanssa juonitiivistelmä läpi. Pohtikaa yhdessä millaisia hahmot mahtavat olla. Miltä he näyttävät? Piirtäkää tai maalatkaa nämä hahmot.

Kuva 5: Juonitehtävä

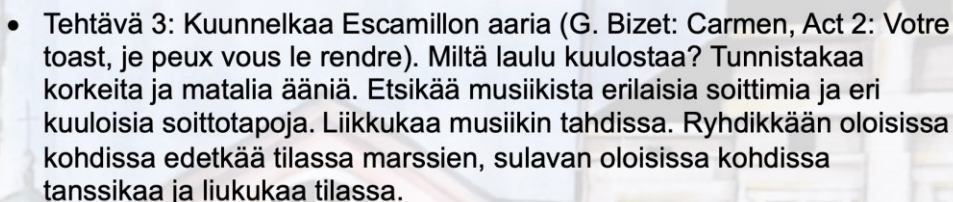
Perehdytysmateriaali sisältää myös erilaisia käsityötehtäviä, esimerkiksi askartelua ja letityksen harjoittelua. Näiden kautta lapset voivat oppia aihepiiristä jotain uutta myös konkreettisesti tekemällä asioita omilla käsillään.

-
- Tehtävä: Askartele suosikkiahmollesi kartongista omaan päähän sopiva kruunu. Koristelkaa kruunut.

Kuva 6: Askartelutehtävä

Musiikkitehtävissä lapset saavat yhdistää liikettä oopperoiden musiikkiin. Erilaiset musiikkiliikunnan tehtävät auttavat lasta hahmottamaan kuulemaansa musiikkia ja mahdollistavat onnistumisen kokemuksia myös liikkeen kautta helposti oppiville lapsille. Musiikkiliikunnan keinoin voidaan harjoitella aktiivista kuuntelemista ja harjoitella tunnistamaan sointivärejä ja kappaleiden tunnelmaa. Liikkeen kautta voidaan myös helposti tutustua erilaisiin aika-arvoihin, tahtilajeihin ja soittimiin. (Seppänen, Tarvonen & Lindeberg-Piironen, 2017)

Musiikkitehtävien avulla myös oopperoiden laulutapa tulee tutuksi jo etukäteen, jolloin lapsilla ei kulu esityksessä aikaa sen asian ihmettelyyn. Tämän lisäksi on mukavaa, kun lapsille löytyy musiikista tutun kuuloisia kohtia, joiden avulla teos on jo etukäteen hieman tutumpi. Musiikkitehtävien avulla opetellaan myös tunnistamaan korkeita ja matalia ääniä, erilaisia äänityyppejä ja soittimia.

-
- Tehtävä 3: Kuunnelkaa Escamillon aaria (G. Bizet: Carmen, Act 2: Votre toast, je peux vous le rendre). Miltä laulu kuulostaa? Tunnistakaa korkeita ja matalia ääniä. Etsikää musiikista erilaisia soittimia ja eri kuuloisia soittotapoja. Liikkukaa musiikin tahdissa. Ryhdikkään oloisissa kohdissa edetkää tilassa marssien, sulavan oloisissa kohdissa tanssikkaa ja liukukaa tilassa.

Kuva 7: Musiikkitehtävä

Tehtävistä löytyy draamatehtäviä, joiden avulla tutustutaan etukäteen hahmoin ja päästään käsittelemään myös oopperoissa esiintyviä haastaviakin tilanteita, kuten aarteen varastamista. Draaman kautta tarinat tulevat tutummiksi ja jäävät mieleen jo valmiiksi. Draamallisilla tehtävillä pystytään kokeilemaan uusia toimintatapoja ja vahvistamaan vuorovaikutustaitoja. (Öystilä, 2019)

- Tehtävä 3: Tehkää draamaharjoitus, jossa lapset on jaettu Albericheiksi, jotka varastavat kulta-aarteen ja Reinintyttäriksi, joilta aarre viedään. Keskustelkaa aiheesta. Tekikö Alberich oikein? Miksi Alberich teki niin? Toiko kulta onnen?

Kuva 8: Draamatehtävä

Lisäksi tehtävissä on erilaisia työtapoja yhdisteleviä tehtäviä, kuten tempurata yhdistettynä soittimilla soittamiseen. Näiden päiväkodeissa helposti toteutettavissa olevien tehtävien kautta jokaisen esitykseen tulevan päiväkotiryhmän on mahdollista perehtyä aiheeseen monipuolisesti ja kattavasti.

4 Perehdytysmateriaalin saavutettavuus varhaiskasvatusryhmille

Tässä luvussa käsitellään perehdytysmateriaalin saavutettavuutta varhaiskasvatusryhmille. Ensimmäisessä luvussa pohditaan saavutettavuuden määrittämää, ja toisessa perehdytysmateriaalin erilaisia tehtäviä ja ulkoasua saavutettavuuden kannalta. Minulle saavutettavuuden näkökulma oli tärkeä siksi, että perehdytysmateriaalilla pyritään parantamaan koko esitysten saavutettavuutta ja luodaan yhdenvertaisemmat lähtökohdat lapsille esitykseen tullessa.

4.1 Mitä on saavutettavuus?

Teatteria kaikille! -oppaassa määritellään saavutettavuus toimivuudeksi, turvallisuudeksi ja viihtyisyydeksi. Palveluihin ja tapahtumiin osallistuminen ja elämyksien kokeminen helpottuu, kun kulttuuritoimijat huomioivat toiminnassaan ihmis-

ten erilaiset lähtökohdat ja pyrkivät viestinnässään huomioimaan mahdollisimman paljon erilaisia osallistujia. (Linnapuomi ym., 2014) Esimerkiksi sähköiseen viestintään voidaan lisätä paljon eri kielivaihtoehtoja ja lomakkeista ja sivustoista voidaan tehdä visuaalisesti helposti hahmotettavia. (Kulttuuria kaikille, ei pvm.)

Myös tilan kulkureiteissä tulisi huomioida esteettömyys, jotta voidaan taata turvalliset liikkumismahdollisuudet myös apuvälineitä käyttäville asiakkaille (Linnapuomi ym., 2014). Hinnoittelun tulee myös olla saavutettavaa, eli huomioida eri tulotasoiset osallistujat. Asiakaspalveluun tulee olla useita eri kanavia ja tapoja, jotta sekin olisi saavutettavaa. (Kulttuuria kaikille, ei pvm.)

Perehdytysmateriaalilla on tarkoitus tehdä minioopperoista entistä saavutettavampia. Esitykset pidetään Suomen Kansallisoopperan parvilämpöissä, johon on esteetön kulku ja katsomo muodostuu irtopenkeistä, jolloin esimerkiksi liikuntarajoitteisen henkilön on helppo päästä mukaan yleisöön samanlaisille paikoille kuin muidenkin. Tältä osin esitys oli jo fyysisesti saavutettava ennen perehdytysmateriaalin tekemistä. Esitykset ovat myös maksuttomia pääkaupunkiseudun varhaiskasvatusryhmille, ja paikat esityksiin jaetaan niin, että ensikertalaiset ovat etusijalla. Tältäkin osin esitys siis on saavutettava.

Kuitenkin esitykseen saapuvat varhaiskasvatusryhmät ovat olleet eriarvoisessa asemassa oopperaan perehtymisen kannalta. Jollain opettajalla on voinut olla ennestään tietotaitoa ja harrastuneisuutta oopperasta, jolloin tämä henkilö on omien tietojensa vuoksi pystynyt perehdyttämään ryhmäänsä teoksiin ja klassisen musiikin maailmaan jo etukäteen. Samalla toiset ryhmät, joiden opettajilla ei ole vastaavia tietoja ollut, ovat jääneet vaille perehdytystä. Tähän asiaan halusin puuttua tekemällä perehdytysmateriaalin. Jatkossa jokainen esitykseen saapuva varhaiskasvatusryhmä saa samanlaisen perehdytysmateriaalin, joka sisältää laajasti erilaisia tietoja ja tehtäviä lapsiryhmille, joita opettajat voivat hyödyntää opetuksessaan myös näytöksen jälkeen.

Perehdytysmateriaalilla ja esityksen fyysisellä esteettömyydellä pyritään parantamaan koko esityksen saavutettavuutta. Fyysisen esteettömyyden lisäksi olisi tärkeää, että esitykset olisivat myös toiminnallisesti esteettömiä. Toiminnallinen esteettömyys tarkoittaa moninaisten oppijoiden huomioimista ja osallistumisen mahdollistamista myös heille, joille se syystä tai toisesta voisi olla haastavaa. Haasteita voi aiheuttaa esimerkiksi erilaiset tarkkaavaisuuden häiriöt, lukivaikeudet ja vammat. (Lampi, 2024)

Suomen Kansallisooppera ja -baletti huomioi saavutettavuutta ja esteettömyyttä toiminnassaan monin erilaisin tavoin. Verkkosivustolta löytyy lämpiötilojen pohjakartat, joiden kautta esitykseen tulija voi tutustua taloon jo etukäteen. Lisäksi sivustolla kerrotaan induktiosilmukan käytöstä, tekstilaitteesta, viittomakielelle tulkatuista esityksistä ja kerrotaan teoskohtaisista ääni- ja valotehosteista, jotka voivat olla jollekin katsojalle häiritseviä. Nämä asiat koskevat päänäyttämöllä ja Alminsalissa tapahtuvia näytöksiä. (Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 2024c) Minioopperoiden saavutettavuudesta ja esteettömyydestä ei toistaiseksi ole tietoa verkkosivustolla.

Saavutettavuuteen liittyvät myös tekstin luettavuus ja ulkoasu. Aluehallintoviraston saavutettavuusvaatimukset.fi -sivustolla (ei pvm.) annetaan selkeitä ohjeita erilaisille ryhmille kirjoitettaessa. Kun kirjoittaa henkilöille, joilla on lukivaikeuksia, olisi hyvä tehdä selkeää, yksinkertaista ja ytimekästä sisältöä, jossa asetelu on johdonmukaista ja tekstiä on tukemassa erilaisia kuvia, kaavioita tai muita esitystapoja. Pitkät yhtenäiset tekstimassat voivat olla haastavia hahmotettavia ja lisäksi erilaiset kursivoinnit voivat tuoda lisähaastetta lukemiseen. (Aluehallintovirasto, ei pvm)

4.2 Perehdytysmateriaalin saavutettavuus

Halusin tehtäviin monipuolisia työskentelytapoja. Lapset saisivat tutustua teoksiin liikkumalla, kuuntelemalla, askartelemalla, maalaamalla, leikkimällä, näyttelemällä ja soittamalla. Jokaiseen oopperaan olisi yksi yhteinen perehdytystehtävä ja muut tehtävät olisivat erilaisia ja sisältäisivät erilaisia työskentelytapoja.

Monipuolisilla tehtävillä voitaisiin huolehtia siitä, että jokaiselle lapselle löytyisi oman oppimistyylin mukaista mielekästä tekemistä ja opettajat saisivat monenlaisia työkaluja opetukseen myös jatkossa.

Suomessa tällä hetkellä vallitseva opetustapa pyrkii huomioimaan oppilaat yksilöinä ja siksi monipuoliset tehtävät ovat tärkeitä. Lapsilla voi olla hyvin erilaisia mielenkiinnonkohteita ja tarpeita ja oppimisessa erilaiset vuorovaikutustilanteet ovat hyvin tärkeitä. (Närhinsalo, 2024)

Koko perehdytysmateriaali itsessään lisää minioopperoiden saavutettavuutta, mutta minulle oli tärkeää tehdä myös materiaalista itsestään saavutettavaa. Tekstin fontiksi valikoitui selkeytensä vuoksi Arial. Fonttikoko oli 14 ja otsikoissa 20. Otsikot päätin myös lihavoida, jotta ulkoasu olisi selkeä. Alussa oleva ”Mitä on ooppera?” -teksti oli vastoin saavutettavuusohjeita melko pitkä, mutta silti helposti luettava. Kirjoitin tekstin lapset mielessä ja niin, että lukija voisi vaikka tarvittaessa piirtää oopperatalon näyttämöä ja sen henkilökuntaa taululle lukiessaan. Tähän olisi voinut lisätä esimerkiksi havainnoivan kuvan, mutta tila loppui kesken.

Minioopperakohtaiset sivut tein niin, että alkuun laitoin lihavoidun selkeän otsikon, jonka alle omassa osiossaan teoksen tekijätiedot. Tämän alle tuli juonitiivistelmä. Juonitiivistelmän jälkeinen oma osionsa oli oopperan hahmot ja aivan loppuun kirjoitin tehtävät. Tehtävät merkitsin luettelomerkein, jotta ne erottuvat selkeästi omana osionaan ja katse löytää ne helposti. Väliarvion jälkeen päätimme lisätä materiaaliin selventävän sisällysluettelon, jolloin luettavuus vielä paranee.

Kuvituksen käyttö osoittautui perehdytysmateriaalia tehdessä suurimmaksi haasteeksi. Tekstiä materiaaliin tuli aiheen laajuuden takia melko runsaasti, vaikka itse tekstit olivatkin napakoita ja helposti ymmärrettäviä. Ensimmäisessä tapaamisessa Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyön tuottajan kanssa sovittiin, että perehdytysmateriaalista tehtäisiin napakka ja helposti lä-

hellyttävä vihkomainen opas, paksun opuksen sijaan. Kuitenkin kuvia oli haastavaa saada lisättyä ilman, että materiaalin pituus venyisi liialti. Tästä syystä päädyin käyttämään kuvia hyvin haaleina taustoina jokaisen sivun alla. Kontrastia tekstiin oli kuitenkin riittävästi, mutta luettavuus ei ollut yhtä selkeä kuin mustaa valkoisella.

Ehdotin väliarviossa myös kahden erilaisen version tekemistä, joista toinen olisi tehty saavutettavuusperiaatteiden mukaisesti ja toinen olisi kenties hieman värikkäämpi. Kuitenkin tekovaiheessa päädyttiin siihen, että käytämme haalennettuja kuvituksia ja Suomen Kansallisooppera ja -baletti voi halutessaan työstää myöhemmin materiaalia toiseen suuntaan, jos tarve vaatii.

5 Perehdytysmateriaalin monitaiteisuus ja elämyksellisyys

Minioopperoiden yleisö koostuu päiväkotikäisistä lapsista, joista valtaosa tulee esitykseen osana varhaiskasvatusryhmää. Tämän vuoksi on tärkeää, että myös perehdytysmateriaali on varhaiskasvatussuunnitelmaa tukeva ja sen myötä sopii osaksi päiväkodin arkea.

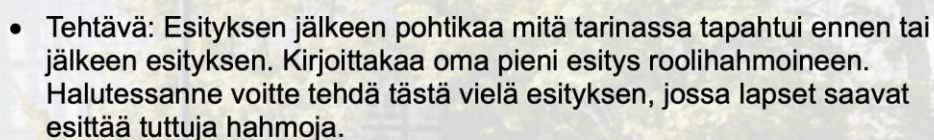
5.1 Elämyksellisyys musiikkikasvatuksessa

Opetushallituksen varhaiskasvatuksen perusteissa (2022) määritellään, että varhaiskasvatuksessa tapahtuvan musiikkikasvatuksen tulisi lisätä ja vahvistaa lasten suhdetta musiikkiin. Tämä tapahtuu esimerkiksi aktiivista kuuntelua harjoittamalla, sekä monipuolisia musiikillisia leikkejä hyödyntämällä. Leikeissä voidaan harjoitella musiikin hahmottamista, tempoa ja dynamiikkaa. Lisäksi varhaiskasvatuksen musiikkikasvatuksen tulisi rohkaista lapsia erilaisiin mielikuviuksellisiin leikkeihin ja esimerkiksi musiikkiesitysten luomiseen, ja niiden kautta olisi mahdollista saada positiivisia kokemuksia. (Opetushallitus, 2022, s.47)

Kun päiväkotiryhmä tulee katsomaan minioopperaa, he saavat nauttia korkealaatuisesta musiikkiesityksestä ja saavat uusia elämyksiä, mutta pedagoginen

osuus on ollut pientä ja varhaiskasvatushenkilökunnasta riippuvaista. Jotta toiminta olisi vielä enemmän ja monipuolisemmin varhaiskasvatussuunnitelman mukaista, oli lisättävä varhaiskasvatussuunnitelmassakin mainittuja asioita, eli musiikin hahmottamiseen liittyviä tehtäviä, musiikkiliikuntaa, taideintegraatiota, sekä mahdollisuus luoda omia esityksiä. Kaikkia näitä tehtävätyyppejä on tehty perehdytysmateriaaliin.

Taideintegraatiolla tarkoitetaan tyypillisesti useita eri taiteenlajeja yhdistävää opetusta. Taideaineita voidaan liittää osaksi muuta opetusta, tai taideaineita voidaan yhdistellä keskenään. Taideintegraatiota voi myös olla taiteen lisääminen osaksi päivittäistä elämää. (Mansikkakorpi, 2009, s.7) Perehdytysmateriaalissa hyödynnetään paljon taideintegraatiota erilaisissa tehtävissä.

-
- Tehtävä: Esityksen jälkeen pohtikaa mitä tarinassa tapahtui ennen tai jälkeen esityksen. Kirjoittakaa oma pieni esitys roolihahmoineen. Halutessanne voitte tehdä tästä vielä esityksen, jossa lapset saavat esittää tuttuja hahmoja.

Kuva 9: Tehtävä, jossa yhdistetty näytelmän kirjoittaminen ja esittäminen

Elämyksellisyys ja taideintegraatio liittyvät usein vahvasti toisiinsa. Monipuolista opetusta tekemällä ja montaa eri taiteenalaa yhdistelemällä saadaan usein aikaan kokonaisvaltaisia kokemuksia. Tehtävien monitaiteisuus voi avata ajattelua uudennlaisille oivalluksille ja tuoda hienoja yhteisiä kokemuksia ryhmän lapsille ja aikuisille. (Alho, 2017) Lisäksi erilaiset jaetut elämykset voivat luoda siltaa eri kulttuurien väliin ja vahvistaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia myös ryhmässä. Näin erilaiset luovat tehtävät voivat myös auttaa ryhmän ryhmäytymisessä. (Huhtinen-Hildén & Karjalainen, 2019)

5.2 Perehdytysmateriaalin elämyksellisyys

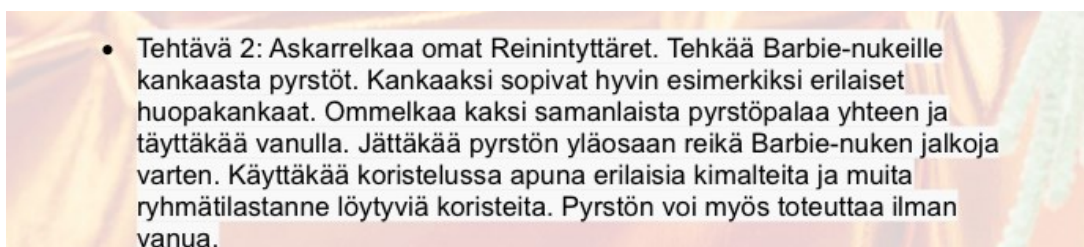
Elämyksellisyys perehdytysmateriaalissa muodostuu monitaiteisista tehtävistä ja kokonaisuuksien hahmottamisesta. Harjoituksissa on erilaisia pukuleikkejä ja

tarinan kautta aiheeseen tutustumista, sekä aiemmissa luvuissa mainitut musiikin ja liikkeen kautta perehdyttävät tehtävät. Draamallisia tehtäviä ja pukuleikkejä löytyy monen minioopperan perehdyttävistä tehtävistä, sekä oopperakäynnin jälkeisistä tehtävistä. Näiden tehtävien avulla ruokitaan lasten mielikuvitusta ja pyritään luomaan luovaa ilmapiiriä, jossa oppiminen tapahtuu lähes vahingossa.

Pukuleikeissä tarkoitus on pukeutua joksikin oopperan hahmoista käyttäen päiväkodin omia roolivaatteita. Tehtävän jatko-osio on arvuutteluleikki, jossa lapset pääsevät arvailemaan ketä kukakin esittää.

Draamallisissa tehtävissä tehdään esimerkiksi oma esitys. Lapset saavat pohtia mitä tarinassa tapahtui ennen tai jälkeen esityksen ja kirjoittaa aiheesta pienen näytelmän. Näytelmä voidaan harjoitella ja esittää esimerkiksi ryhmän vanhemmille. Tehtävistä löytyy myös etukäteen kirjoitettu draamaharjoitus, jossa pureudutaan varastamiseen ja siihen, onko se oikein vai ei. Miniooppera Reininkullassa on hahmo nimeltä Alberich, joka varastaa kulta-aarteen Reinintyttäriiltä. Tehtävän avulla pyritään pohtimaan yhdessä myös syitä teon taustalla ja sitä, tekikö kulta-aarre kuitenkin Alberichia onnelliseksi.

Kuvallisen ilmaisun tehtävissä esimerkiksi piirretään ja maalataan oopperan hahmoja ennen esityksen näkemistä. Tätä edeltää yleinen pohdinta juonitiiviselmän pohjalta, siitä miltä hahmot näyttävät ja millaisia he ovat. Lisäksi on askartelutehtäviä, näistä esimerkkinä oman kruunun askartelu ja merenneidon pyrstön tekeminen Barbie-nukelle.

Kuva 10: Askartelutehtävä

Musiikkitehtävissä kuunnellaan, soitetaan, lauletaan ja liikutaan yhdessä. Opetellaan tunnistamaan lauluäänen erilaisia korkeuksia, rytmejä ja dynamiikkaa myös musiikkiliikunnan kautta. Musiikkitehtävät myös kannustavat varhaiskasvatuksen henkilökuntaa hyödyntämään oman päiväkodin soitinvalikoimaa mielikuvituksellisilla tavoilla, esimerkkinä tempurata -tehtävä, jossa tietystä kohdasta pääsee eteenpäin vain soittamalla ”taikasoitinta”. Tämän kaltaisin yksinkertaisin keinoin voidaan lisätä musiikkia päiväkotipäivään, ilman suurta ylimääräistä vaivaa.

- Tehtävä 4: Rakentakaa tempurata, johon yhdistätte paljon erilaisia tehtäviä. Hernepussien heittoa ämpäriin, kiipeilyä, tunneleita ja portti, josta pääsee läpi vain taikasoittimen soitolla.

Kuva 11: Tempurata-tehtävä

Tehtävillä pyritään tuottamaan lapsille uusia elämyksiä, jonka takia niihin on yhdistetty useaa eri taiteenlajia. Tehtävissä on mahdollista heittäytyä hetkeksi satumaailmaan ja virittäytyä oopperoiden tunnelmaan jo etukäteen päiväkodissa. Jotta kokemus ei päättyisi esitykseen, on luotu reflektioita tehtäviä tehtäväksi esityksen jälkeen. Näiden kautta lapsiryhmä saa jatkaa oopperoiden taikamaailmassa olemista hetken pidempään.

6 Tulosten arviointi

Tässä opinnäytetyössä halusin vastauksia tutkimuskysymyksiini, jotka olivat: Millä tavoin perehdytysmateriaali perehdyttää minioopperoiden maailmaan? Millaisin keinoin minioopperan perehdytysmateriaali lisää minioopperoiden saavutettavuutta? Millaisin keinoin perehdytysmateriaali saa lapsen kiinnostumaan oopperasta?

Perehdytysmateriaali perehdyttää lapsiryhmiä minioopperoiden maailmaan monitaiteisilla tehtävillä. Tehtävissä hyödynnetään monipuolisesti teosten aihepiiriä

ja pyritään hyödyntämään varhaiskasvatusryhmien omista tiloista löytyvää materiaalia. Perehdytysmateriaalin tehtävien avulla lapsiryhmät pääsevät kuulemaan oopperalaulua jo etukäteen ja he voivat muodostaa mielikuvia tulevasta esityksestä. Tehtävissä hyödynnetään liikuntaa, askartelua, soittamista, laulamista ja muita luvussa 3 esiteltyjä työtapoja osana oopperaan perehtymistä. Monipuoliset työtavat voivat innostaa ja herättää lasten kiinnostusta taiteenlajia kohtaan.

Perehdytysmateriaali lisää minioopperoiden saavutettavuutta jo sillä, että se tarjotaan varhaiskasvatuksen henkilökunnalle etukäteen hyödynnettäväksi. Tehtävien monipuoliset työskentelytavat mahdollistavat aiheeseen perehtymistä monenlaisille oppijoille ja voivat innostaa lapsia tutustumaan oopperaan taidemuotona syvemmin. Perehdytysmateriaalin olemassaolo ja mahdollinen julkaisu myös Suomen Kansallisoopperan ja -baletin verkkosivuilla voi madaltaa esitykseen osallistumisen kynnystä myös muilta kuin varhaiskasvatuksen ryhmiltä.

Perehdytysmateriaali voi herättää lasten kiinnostusta oopperaan innostavilla ja monipuolisilla tehtävillään, jotka voivat tuottaa varhaiskasvatusryhmille elämyksellisiä kokemuksia. Erilaiset draamatehtävät, jotka mahdollistavat lapsille myös omien esitysten luomista, voivat mahdollistaa luovan ja innostavat ilmapiirin syntymistä, jossa lapset oppivat uusia asioita kuin vahingossa. Tehtävien on tarkoitus herätellä lasten luovuutta ja mahdollistaa myös siten lasten mahdollinen innostuminen aiheesta. Monitaiteisuuden hyödyntäminen tehtävissä voi lisätä tehtävien elämyksellisyyttä ja sen avulla lisätä lasten kiinnostusta aihepiiriin.

Perehdytysmateriaalin lopputulosta arvioitiin yhdessä opinnäytetyön ohjaajan ja Suomen Kansallisoopperan ja -baletin yleisötyön tuottajan kanssa. Sekä tilaaja että ohjaaja olivat tyytyväisiä lopputulokseen ja totesivat sen olevan sellainen kuin suunniteltiin.

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön ja perehdytysmateriaalin tekeminen on ollut mielenkiintoinen prosessi, jossa olen päässyt syventymään monipuolisesti yleisötyöhön, saavutettavuuteen, monitaiteiseen opetukseen sekä oopperaan. Perehdytysmateriaalin tekemisen prosessi käynnistyi mielessäni jo paljon ennen opinnäytetyön tekoa. Tein opintoihini vapaavalintaista työssäoppimisjaksoa miniooppera Reininkullassa ja harjoittelun edetessä huomasin selkeän tarpeen perehdytysmateriaalille. Opettajani sai minut pohtimaan, josko kyseisen materiaalin saisi yhdistetyksi vielä opintoihini opinnäytetyön muodossa. Tämä onneksi oli mahdollista, ja kun asiat oli sovittu yhteistyökumppanin kanssa, pääsin työn tekoon.

Perehdytysmateriaalin sisältö ja ulkoasu ovat itse ideoituja ja tarve työlle on havaittu omassa harjoittelussani. Kuitenkin työtä olisi voinut pohjustaa esimerkiksi tekemällä kyselyn minioopperassa käyneille varhaiskasvatusryhmille erilaisista toiveista perehdytysmateriaalin suhteen, joiden pohjalta materiaalin olisi voinut luoda. Uskon kuitenkin, että nykyinenkin sisältö tarjoaa varsin kattavasti tietoa ja tehtävää varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja -ryhmille. Työn tarkoitus on parantaa jo olemassa olevaa palvelua ja tuoda siihen lisää syvyyttä.

Opinnäytetyöni aihepiiri on hyvin laaja ja siksi aiheisiin syventymiseen olisi voinut käyttää vielä huomattavasti enemmän aikaa. Erityisesti saavutettavuus aihepiirinä on erittäin ajankohtainen ja siitä löytyy runsaasti tietoa. Kuitenkin koen, että ehdin tätä työtä tehdessäni lukea vain pintaraapaisun kaikesta siitä tiedosta, mitä olisi saatavilla. Kaikkien ihmisten huomioiminen tasavertaisina ja tasa-arvoisina yksilöinä on ehdottoman tärkeä ja hieno periaate, ja mielestäni suorastaan edellytys nykypäivän kulttuuritoimijalle. Nämä arvot ovat sellaisia, jotka tulevat määrittelemään myös omaa toimintaani musiikkipedagogina tulevaisuudessa.

Jäin myös pohtimaan Minioopperoiden esteettömyyttä. Suomen Kansallisoopperan ja -baletin päänäyttämöllä on käytössä induktiosilmukka ja joitakin näytöksiä tulkitaan myös viittomakielelle. Olisikohan samoja palveluita mahdollista saada tulevaisuudessa myös minioopperoihin?

Opinnäytetyöprojektin lopputuloksena on melko saavutettava perehdytysmateriaali, joka tullaan mahdollisesti julkaisemaan Suomen Kansallisoopperan ja -baletin verkkosivuilla syksyllä 2024. Tämän lisäksi materiaali lähetetään sähköpostitse päiväkotiryhmien varhaiskasvattajille. Toivon perehdytysmateriaalin tuovan taidemuodon lapsiryhmille helpommin saataville. Tämän lisäksi perehdytysmateriaalin tarkoitus oli madaltaa oopperaan saapumisen kynnystä, ja tähän tarkoitukseen uskon sen toimivan hyvin.

Tehdessäni työtä sain kokea, millaista on luoda täysin uutta perehdytysmateriaalia varhaiskasvattajien hyödynnettäväksi. Perehdytysmateriaalin kirjoitus ja suunnittelu oli itselleni mielekästä puuhaa ja toi varmuutta omaan tekemiseen. Materiaalin tekeminen myös syvensi tietouttani yleisötyöstä ja sen eri muodoista. Koen hyötyneni projektista ammatillisesti ja voisin kuvitella jatkavani aiheeseen syventymistä myös tulevaisuudessa.

Jos käytössä olisi ollut enemmän aikaa, opintopisteitä ja resursseja, olisin kenties tehnyt materiaalista kaksi erilaista versiota. Yhden täysin saavutettavan ja yhden ilmeeltään värikkäämmän, mutta haastavamman hahmottaa. Toiveissani on kuitenkin, että Suomen Kansallisooppera ja -baletti päättää toteuttaa nämä ilman minun panostani, tai että he soveltavat nykyistä materiaalia vielä saavutettavampaan suuntaan. Lisäksi työn jo ollessa valmis jäin pohtimaan sen saavutettavuutta kokonaisuudessaan. Vaikka työ olisi visuaaliselta ilmeeltään täysin saavutettava, se ei olisi silti vielä sopiva kaikille kohderyhmille. Jotta saavutettavuutta voitaisiin entisestään parantaa, tulisi materiaalin olla tarjolla monella eri kielellä ja mahdollisesti myös ääneen luettuna, jotta myös esimerkiksi näkövammaisen henkilö kykenisi perehtymään sen tarjoamaan sisältöön.

Jotta perehdytysmateriaalin onnistuneisuutta olisi voinut arvioida kunnolla, olisi se mielestäni kannattanut tehdä sen varsinaisen kohderyhmän kanssa. Palautteen olisi voinut kerätä esimerkiksi palautekyselyn avulla. Kyselyn kautta olisi voinut saada suoraa palautetta tehtävien toimivuudesta ja käyttökelpoisuudesta päiväkotiarjessa. Kyselyn toteuttaminen ei kuitenkaan ollut mitenkään mahdollista työhön varatuilla resursseilla. Myös jonkinlainen tyytyväisyyskysely tai esimerkiksi vertailututkimus, jossa verrattaisiin perehdytysmateriaalin saaneiden ryhmien tyytyväisyyttä sellaisiin ryhmiin, joille ei materiaalia ole jaettu, voisi olla toimiva tapa saada konkreettisia tuloksia. Uskon kuitenkin, että materiaalista on apua ja iloa varhaiskasvatuksen henkilökunnalle.

Lähteet

Alho E. (2017). Taiteeseen kasvaminen – taiteella kasvattaminen. Teoksessa Lindeberg-Piiroinen A. & Ruokonen I. toim., Musiikki varhaiskasvatuksessa -käsikirja (s.317–330), Classicus.

Aluehallintovirasto. (ei pvm.). Saavutettavuusvaatimukset. (luettu 20.3.2024)
<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi>

Huhtinen-Hildén L. (2019). Elämän ja arjen musiikkia – musiikillisen ilmaisun monia mahdollisuuksia. Teoksessa Karjalainen A. L. toim., Luovan toiminnan työtavat Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle (s.21–55), PS-Kustannus.

Huhtinen-Hildén L. & Karjalainen A.L. (2019). Luova toiminta siltana itseen, toisiin ja osallisuuteen. Teoksessa Karjalainen A. L. toim., Luovan toiminnan työtavat Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle (s.11–19), PS-Kustannus.

Kulttuuria Kaikille. (ei pvm.) Mitä on saavutettavuus? (luettu 20.3.2024)
https://www.kulttuuriakaikille.fi/saavutettavuus_mita_on_saavutettavuus

Lampi H. (2024). ”Jos osaat hengittää, osaat myös tanssia” – mutta vain jos ympäristö sen mahdollistaa. Teoksessa Aarnio H.-M. toim., Musiikkikasvatusta oppijan tahtiin (s.33–44), Metropolia Ammattikorkeakoulu.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-423-4>

Linnapuomi A., Paqvalén R., Salovaara S. & Turpeinen I. (2014). Teatteria kaikille! Opas teattereille saavutettavaan toimintaan. Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisuja 1/2014, Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry ja Suomen Teatterit ry.

Mansikkakorpi H. (2009). Taideintegraatio varhaisiän musiikkikasvatuksessa - taideintegraation tarkastelua ”Taidemuskari” -opetuskokeilun kautta. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-200910133975>

Närhinsalo H. (2024). Musiikin hahmotustaidoissa opiskellaan kokonaista musiikkia. Teoksessa Aarnio H.-M. toim., Musiikkikasvatusta oppijan tahtiin (s.16–24), Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-423-4>

Opetushallitus, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

Saarelainen A. (2020). Esittävän taiteen yleisötyö osana varhaiskasvatusta. Opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020112323800>

Seppänen E., Tarvonen L. & Lindeberg-Piironen A. (2017). Musiikkiliikunta. Teoksessa Lindeberg-Piironen A. & Ruokonen I. toim., Musiikki varhaiskasvatuksessa -käsikirja (s.273–304), Classicus.

Sorjonen, H. & Sivonen, O. (2015). Taide- ja kulttuurilaitosten yleisötyön muodot, laajuus ja tuloksellisuus. Cuporen verkkojulkaisuja 27, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäitiö. <https://www.cupore.fi/images/tiedostot/taide-jakulttuurilaitostenyleisotyomuodot17.4..pdf>

Suomen Kansallisooppera ja -baletti (2024c). Esteettömyys. (luettu 23.4.2024) <https://oopperabaletti.fi/esteettomyys/>

Suomen Kansallisooppera ja -baletti, kehityskertomus 2023

Suomen Kansallisooppera ja -baletti (2024b). Oopperan ja Baletin väki. (luettu 23.4.2024) <https://oopperabaletti.fi/oopperan-ja-baletin-vaki/>

Suomen Kansallisooppera ja -baletti (2024a). Yleisötyö. (luettu 24.3.2024) <https://oopperabaletti.fi/yleisotyö/>

Turun Kaupunginteatteri. (28.11.2022) Oopperaa ensikertalaisille. <https://tkteatteri.fi/tietoa-teatterista/ajankohtaista/oopperaa-ensikertalaiselle/>

Virtanen P. (22.3.2022). Yleisötyökilta. Yleisötyö luo siltaa esitysten ja yleisön välille.

<https://www.kumahdus.fi/yleisotyokilta/yleisotyo-luo-siltaa-esitysten-ja-yleison-valille/>

Vuolteenaho S. (2024). Olipa kerran konsertti, jossa ei vain istuttu ja kuunneltu klassista musiikkia. Teoksessa Aarnio H.-M. toim., Musiikkikasvatusta oppijan tahtiin (s.25–32), Metropolia Ammattikorkeakoulu.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-423-4>

Westerlund H., Lehikoinen K., Anttila E., Houni P., Karttunen S., Väkevä L., Furu P., Heimonen M., Jansson S.-M., Juntunen M.-L., Kantonen L., Laes T., Laitinen L., Laukkanen A., Pässilä A. (2016). Taiteet, tasa-arvo ja hyvinvointi: Katsaus kansainväliseen tutkimukseen, Arts Equal -artikkeli.

<https://www.artsequal.fi/documents/14230/0/Katsaus+kansainvaliseen+tutkimukseen/9c772fd2-edd5-46ee-9807-f8004590cf52>

Öystilä S. (2019). Draaman mahdollisuudet ohjaustyössä. Teoksessa Karjalainen A. L. toim., Luovan toiminnan työtavat Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle (s.143–195), PS-Kustannus.

